

Májusi folyóiratok

Aligha téved nagyot, aki a májusi Tiszatájat átlapozva azt jósolja, hogy a folyóirat ezen számának anyagából Ablonczy László: *Téli betegnapló — avagy: a szélkakasok csikorogva pörögnek* című eszmefuttatása fogja kiváltani a legnagyobb érdeklődést. Erről a munkáról esik majd a legtöbb szó, szerzőjével szállnak legtöbbször vitába, sőt, perbe-haragba, illetve egyetértésbe. Ablonczy ugyanis az utóbbi hónapok politikai szélkakasait „röppályájának” megrajzolására vállalkozik, mert mint írja: „Valami különös kavargás indul meg bennem. Pártok, szóvivők érvei, csatái, hangfoslányok és adatok, handabandázások, okos érvek és sanda csúsztatások gomolyognak”. Tűnődése ebben „az erkölcsi veszített politikai zsigbárbán” tanulságos, s egy szersmind lehangoló olvasmány, megerősíteni látszik az általa is idézett Ady-jövendölését, miszerint: „Életünk érdekes vegyülése a Balkánnak és Amerikának. Az egészséges társadalomtól távolabb vagyunk, mint valaha. Politikai heccünk megölik az irodalmat és művészetet. Itt tehát meg

kell születni az európai Kairónak... Ha csak valami nagy újulás nem jó, így lesz”. Ablonczy mintha nem hinne ebben a „nagy újulásban”, s úgy tűnik, kételyei vannak *Levendel Júliának* is: erről tesz tanúságot a lapban közzétett „*Isten engem is szeret*” című gondolatfüzére. A pesti Marx téri aluljáró életképeit és Faulknert felidézve medítál: „Megállítani a fortyogást, de hogyan? Aki kiált itt, bármit kiált növeli a lármát, aki példaadóan csendes, észrevétlen marad a licitálások-túllicitálások évadján... A létbiztonság és a tájékozottság minimális szintjéről is látható, hogy ez a helyét, szerepét, milyenségét nem lelő, hirtelen forradalmiságától megreszgedő ország most mohón kapkod a nyugat-európai életbe átszivárogtatott és ott réges-régen levitézlett, használhatatlan amerikai eszmények után...” Megfogalmazza: „Ebben a vértelen forradalomban, amelyet az elmúlt másfél évben élünk túl, sok az utánczás, és félok, hogy elszalasztjuk, nem is látjuk a Sorsot — a mindig mindenkiétől különbözőt”.

Hogy a Sorsot hogyan élte meg, s mint mentette át magát belőle a halhatatlanságba Nagy László, a Táltos Babilonban arról Domokos Mátyás ír a Tiszatáj ez évi ötödik számában. A „szépségmaximummal a bánat ellen a líra elsvatagosodása korában” küzdő költő példájának felemlegetése — a folyóiratban közreadott anyag egészének a szokásosnál halványabb volta miatt is — tanulságos. — Ha úgy tetszik „dokumentumlapozgató”. Mint a Tanulmány rovatban megjelent írások közül *Pomogáts Bélaé*, aki a *kontinuitás és diszkontinuitás* problémáit boncolgatja Bertha Zoltán és Greza Ferenc elemzései mellett, melyeknek témája Németh László munkássága. *Bajor Andor* pedig Bánffy Miklós életéről és Erdélyi Regényéről jegyezte le gondolatait.

A Tiszatájnak ebben a számában *Döbrentei Kornél*, *Szóllósi Zoltán*, *Sárándi József*, *Pintér Lajos*, *Visky András* és *Tatár Sándor* verseit olvashatjuk. A folyóiratot ezúttal Kéri László grafikái illusztrálják.

Sz. M.

Mi legyen?

Utcanevek, szobrok, sírok

„Levél”

„Különböző pártok, társadalmi szervezetek jártak el annak érdekében, hogy a letűnt 45 évre emlékeztető utcaneveket a Végrehajtó Bizottság változtassa meg, illetve a Tisza parti 1919-es emlékművet, valamint a Széchenyi téren álló szovjet emlékműveket bontassa le és szállítsa el. Az eljáró szerveknek, pártoknak mindannyiszor megnyugtató ígéretekben volt részük, de csupán a Lenin-szobor került méltó helyére.

A városi tanács végre vegye tudomásul a város lakosságának kívánságát és június hó 15-ig gondoskodjon az 1919-es szobor és a szovjet emlékművek eltávolításáról. Az utcanevek megváltoztatásának kérdését a

Az alábbi „levelet”, melyet 9 szervezet képviselője írt alá, s a Politikai Foglyok Szövetsége Csongrád Megyei Szervezete képviseletében Albert Gábor juttatott el hozzánk még a múlt hónapban, s a tanácselnök-helyettes titkárságán is „otthagyták”. Április 28-án megérkezett a szerkesztőségbe dr. Müller József-nének e „levélre” adott válasza is. Mindaddig egyiket sem közöltük, mert mindarról, amiről szó van bennük, többször írtunk már, s úgy gondoltuk, nem bocsátkozunk ismétlésekbe; a „levelezők” talán nélkülünk is szót értenek. Nos, lehet; mindazonáltal mindkét fél nehezményezte eljárásunkat, ráadásul mostanában több magánszemélytől kaptunk újabb utcanev- és szoborváltoztatási javaslatot. Így hát most a „leveleket” olvasóink teljes körű tájékoztatása végett betűhíven közöljük.

legközelebbi VB ülésen módja meg. Szeged, 1990. évi április hó 25-én”.

A levelet aláírta és pecsétjével látta el a Magyar Demokrata Fórum, a Szabad Demokraták Szövetsége, a Független Kisgazdapárt, a Kereszténydemokrata Néppárt, a Magyar Néppárt, a Magyarországi Szociáldemokrata Párt, a Nemzeti Kisgazda és Polgári Párt, Magyar Politikai Foglyok Szövetsége, valamint a Szolidaritás Szakszervezeti Munkásszövetség Csongrád Megyei Csoportja.

A válasz:

„Tisztelt Uram! A fenti „levélhez” a következő megjegyzéseket vagyok kénytelen fűzni:

1. Az európai civilizáció iratlan szabályai szerint a levélformának vannak bizonyos elfogadott, valamennyiük számára kötelezőnek elismert szabályai. Ezek közé tartozik például a megszólítás, és a befejezés, valamint az, hogy egy hivatalos levél, amelyet 9 szervezet képviselője aláír, feleljen meg a magyar helyesírás és stílus elemi szabályainak.

2. Való igaz, hogy különböző társadalmi szervezetek — elsősorban a Városszépítő Egyesület, a HNF Honismereti Bizottsága és a Város-történeti és Esztétikai Tanácsadó Testület legutóbbi ülésén újabb utcanevek visszaállítására tett javaslatot, melynek realizálását a tanács szorgalmazza. Ezek között szerepel az Április 4. utca, mely ismét Boldogasszony sugárút lesz. A Tolbuhin sugárút és Utóőr tér, mely visszakapja Kálvária ut, illetve Kálvária tér nevét. A Rózsa Ferenc sugárút, mely újból Főfasor lesz, a Partizán utca, mely visszakapja Vitéz-, a Lumumba utca, mely visszakapja Apáca utca nevét, a Zöld Sándor utca a Vasasszentpéter utca nevet.

3. A Magyar Demokrata Fórum javaslatát egyértelműen támogatja a végrehajtó bizottság, amikor a Lenin-szobor kulturált körülmények közötti lebontásáról és muzeumi elhelyezéséről döntött.

4. Ugyancsak a Városházai és Esztétikai Bizottság előterjesztése nyomán a végrehajtó bizottság határozott úgy, hogy elő kell készíteni a Széchenyi téren álló két szovjet hősi emlékmű lebontásának, az emlékmű alatt eltemetett 16 szovjet katona holttestének exhumálásának, az egyik monументum temetőbeli elhelyezésének, és a tetemek újbóli eltemetésének ügyét. Ez a munka folyamatban van, s a városi tanács vezetése azon munkálkodik, hogy ez az akció is európai

pedig nyilvánvaló: az önkormányzati választások befejezéséig a központilagszámítógéphez betáplált lakossági név- és lakcímkönyvek védett, így minden napi változás kaotikus körülményeket okozna. Megjegyzem még, hogy a Városházai és Esztétikai Tanácsadó Testület legutóbbi ülésén újabb utcanevek visszaállítására tett javaslatot, melynek realizálását a tanács szorgalmazza. Ezek között szerepel az Április 4. utca, mely ismét Boldogasszony sugárút lesz. A Tolbuhin sugárút és Utóőr tér, mely visszakapja Kálvária ut, illetve Kálvária tér nevét. A Rózsa Ferenc sugárút, mely újból Főfasor lesz, a Partizán utca, mely visszakapja Vitéz-, a Lumumba utca, mely visszakapja Apáca utca nevét, a Zöld Sándor utca a Vasasszentpéter utca nevet.

5. A városi tanács vezetése azonosítja véleményét a Városházai és Esztétikai Bizottság, valamint a végrehajtó bizottság álláspontjával, miszerint aktuálpolitikai szempontok és pártérdekek nem inspirálhatnak spontán akciókat, szobordöntési kísérleteket, emlékműveket megsemmisítő szervezkedéseket. A közelgő önkormányzati választások előtt minden pártnak és társadalmi szervezetnek joga és kötelessége választási propagandát folytatni, a város jövőjét fölrajzoló programot hirdetni. Ebben valamennyi szerv beépítheti ilyen irányú elképzeléseit, terveit is, de a szobordöntés felelősségét nem vállalhatja egy általuk már többször nem legitimnek ítélt végrehajtó bizottság, valamint egy olyan tanács testület nyakába, melynek mandátuma rövid időn belül lejár.

6. Az 1919-es tanácsköztársasági szobor olyan, a görög mitológia óta létező szimbólum szobrászi megfogalmazása, melyet kizárólag a dátum konkretizál. Úgy véljük, az időnek és a város felelősen döntő lakosságának kell eldöntenie ennek, és több más köztéri alkotásnak a sorsát.

7. Az elmúlt másfél évben Szeged Város Tanácsa lehetőségeihez mérten és a törvényes keretek között igyekezett módot teremteni minden pártnak és társadalmi szervezetnek, hogy részese lehessen a várospolitika alakításának, szót kapjon a döntések előkészítésében. Eppen ezért egy Európát megcélzó társadalomban a civilizált magatartás alapfokának tartom a kölcsönös bizalmat, a korrekt együttműködést, mely kizárja az ilyen ultimátum-szerű megfogalmazásokat, a végiggondolatlan igénybejelentéseket, a civilizálatlan formákat.

Ezen levél példányait megküldtem az aláíró pártok vezetőinek, valamint a szerkesztőségeknek.

Szeged, 1990. április 28. Üdvözléssel:

Dr. Müller Józsefné, Szeged Megyei Városi Tanács elnökhelyettese.”

Kincskereső

„...de jó volt játszani, de jó!” — olvassuk *Ratkó József Játékaim* című versében a májusi szám első lapján. A gazdag és változatos versválogatás többi szerzője: *Kosztolányi Dezső*, *Kerék Imre*, *Mezey Katalin*, a nagy angol költő *John Keats*, aki egyik leghíresebb versével, az *Oda egy görög vázához* cíművel szerepel, két román klasszikus: *Lucian Blaga* és *Mihai Eminescu* és egy pályakezdő, a tizennyolc éves *Nagy Gábor*. *Csala Károly*

Mátyás király képregénye a nagy uralkodó utolsó napjait, korai halálát mutatja be. Az Időutazók Klubjában Zsigmond Király korába kalauzol *Mikszáth Kálmán* (Csókakő) két, a gyáva férjeik helyett hadba szálló asszony történetével. *Jankovics Éva* új és máris igen népszerű sorozata, a *Te ezt még úgysem érted* ezúttal — a májusi számhoz illeően — a kamaszszerélem témájával foglalkozik, az ironőre jellemző megbocsátó

ironiával. *Sajdik Ferenc* karikatúrái kihalt, ám képzeletbeli állatokat ábrázolnak: hogy miért halt ki a tejorrú vagy stupidaurus, megtudjuk a szellemes képaláírásokból. A Nevető Irodalomóra Kalózkidáda következik ezután: *Leacock* tengerész-történet-paródiája mellett *J. M. Martin Kullancs*, a *kalózkapitány* című regényének részlete villantja fel a „kalózok” félelmetes(en) mulatságos világát. *Sam Small*, a *repülő yorkshire-i* ember is búcsút vesz az olvasóktól ebben a számban. Igaz, történetét félbehagyja — az olvasók fejezhetik be, ha kedvük van részt venni az erre hirdetett pályázaton.

Kun Erzsébet a családjáról, elsősorban melegsívű, minden konfliktust ügyesen elsimító édesanyjáról mesél *A lángocska* című visszaemlékezésében. Az így írunk mi ezúttal két iskolaújságból is szemlézik, a szokottnál valamivel nagyobb terjedelemben. A Kincskereső elődei sorozatban *Az erő* című egykori diáklapot mutatja be *F. Komáromi Gabriella*. A Kincskereső májusi számát *Magyar Mihály*, *Lőrincz Attila*, *Réber László*, *Sajdik Ferenc*, *Schéner Mihály*, *Szegszárdy Ildikó*, *Szykshian Wanda* és *Wüzt Adam* illusztrálta.

„Érted vagyok”

Olyan a hazai magyar sajtó, mint a hamiskártyás. Egy lappal több vagy kevesebb, észre sem veszik az olvasók, s a végén a „zsugás” vagy nyer, vagy veszít, és abbahagyja a játékot. Most újra egy lappal több; vajon nyernek-e a szerkesztők, a kiadók, vagy vesztik — a jövő zenéje. Ha már nyereség, vagy veszteség kerül szóba, ez a lap éppen ebben tér el társaitól: a szerzők és szerkesztők nem vesznek fel honoráriumot. Ingyen csinálják a közösségi és családi lapnak nevezett sajtóterméket, amely a *Család Alapítvány* kiadásában hűsvétra jelent meg először (ára 29 Ft). Ma, ingyen — ellentmondás. Ma a tisztességes fizetésért is kevesen adnak bele apait-anyait. Ezek a szerkesztők mind nagycsaládosok, mégis küldetésüknek érzik nemcsak azt, hogy valami „más hírrel, jó hírrel” belépjenek az információs ringbe, hanem azt is, hogy ezt ingyen tegyék: a hitelesség növelésére.

Amikor először beszéltem a főszerkesztővel, azt mondtam, eleve veszteséges lapot csinálni egy piacgazdaság felé totyogó országban, örültség. Visszakérdezett: bűn is? Nem — mondtam. Akkor azt a máig fülembé zsongó mondatot szegezte lelkiismeretemnek: *örülnek lenni szabad, csak vétkezni nem*. Ezt az örültséget a lap cikkei és léte szerint önzetlenségnek, evangéliumnak hívják.

A tartalomjegyzék alapján azonnal világossá válik, hogy mit akar a lap:

„*gyógyítani a világot*”. A címe — „Érted vagyok” — is arra az istennévre utal, amelyik Mózesnek a csipkebokorból nem ideológiát, és nem is parancsokat mondott, hanem önmagát így nevezte meg: *nem vagy egyedül, érted vagyok*. Az újság egyházi, a szónak nem a szervezeti, dogmatikai, hanem evangéliumi, közösségi értelmében. Bár a szerzők többnyire a *Bokor* báziközösség tagjai, azt vallják, hogy gondolataikkal elsősorban nem egyházi kiadványokat kell fölkeresniük, mégis vállalták egy külön lap indítását és patronálását, mert olvasóik zsebében kimélni akarták.

Amint Jézus sem jött palotába, s nem a főpapok lakosztályaiba, úgy e lap is csak utcákon, tereken, templomok előtt kapható. Hogy felforgatja-e az egyházi és nem egyházi világot, vagy hamar sülyesztőbe kerül az információs túlkínálat Jeruzsálemiében — még nem tudjuk. Ám egy esetleg keves-számos villanás is jelezhet valamit abból, amit keresztény alternatívának mondhatunk a médiák világában. Aki pedig 3 ezer forintot befizet a Család Alapítvány számlájára (adóból levonható), az örökös előfizetőjévé válik ennek az örülten-szent folyóirat-kísérletnek, s ezen keresztül talán részesévé egy igazi szent kísérletnek is. (Számla: 202-10 809 Magyar Hitelbank Rt. Bp. V., József A. 5—7). Egyébként előfizethető: Kaszap István címén, 2119 Pécel, Mikszáth K. u. 10.

Máté-Tóth András

Az évad második felének balettestjén új műveket láthatunk, köztük Imre Zoltán A médium című táncjátékát. A médium: Zarnócai Gizella, a Sámán: Juronics Tamás.

Nagy László felvétele

